

Úloha 3: Železobetonový sloup

Posouzení průřezu namáhaného kombinací M+N

Prezentace k cvičení z předmětu NNKB (Štefan)

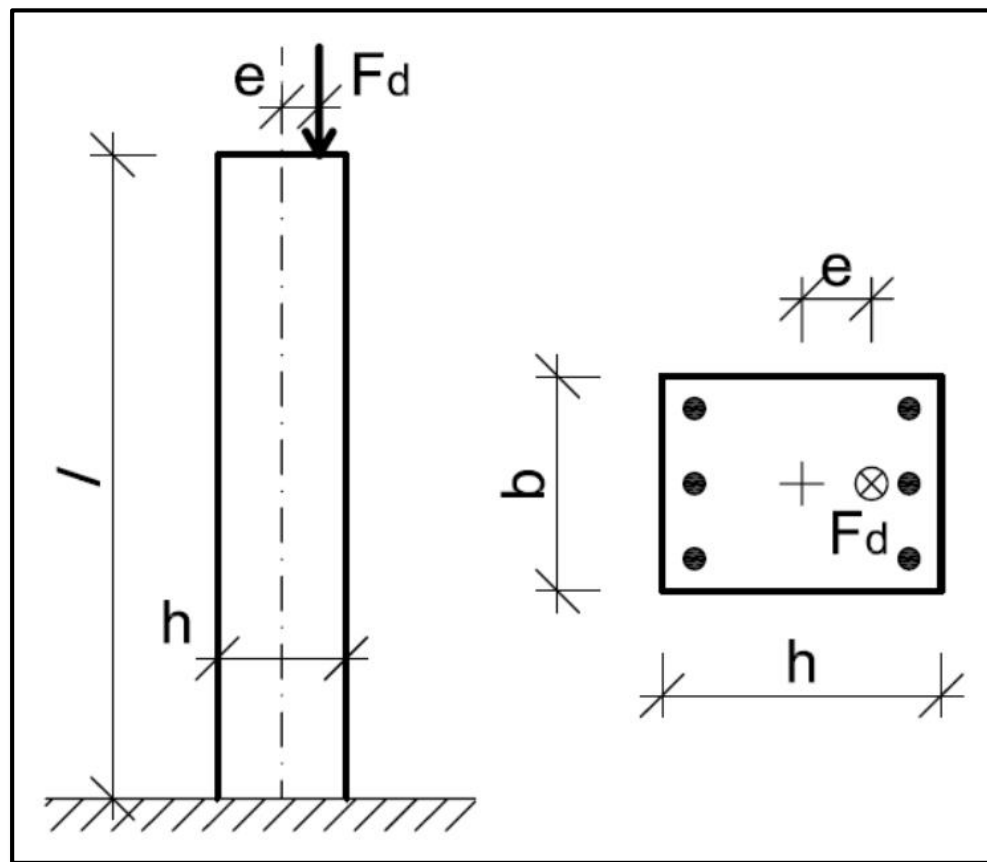
Náplň prezentace

V této prezentaci je popsán postup posouzení průřezu namáhaného kombinací normálové síly a ohybového momentu.

Zadání Úlohy 3

Zadání Úlohy 3

Železobetonový sloup zatížený excentricky* působící normálovou silou.

Zadání Úlohy 3

Pro zadaný železobetonový sloup o rozměrech $b \times h \times l$ zatížený normálovou silou F_d na rameni e navrhněte výztuž a průřez sloupu s výztuží posuďte pomocí interakčního diagramu.

$$b = \dots \text{ mm}$$

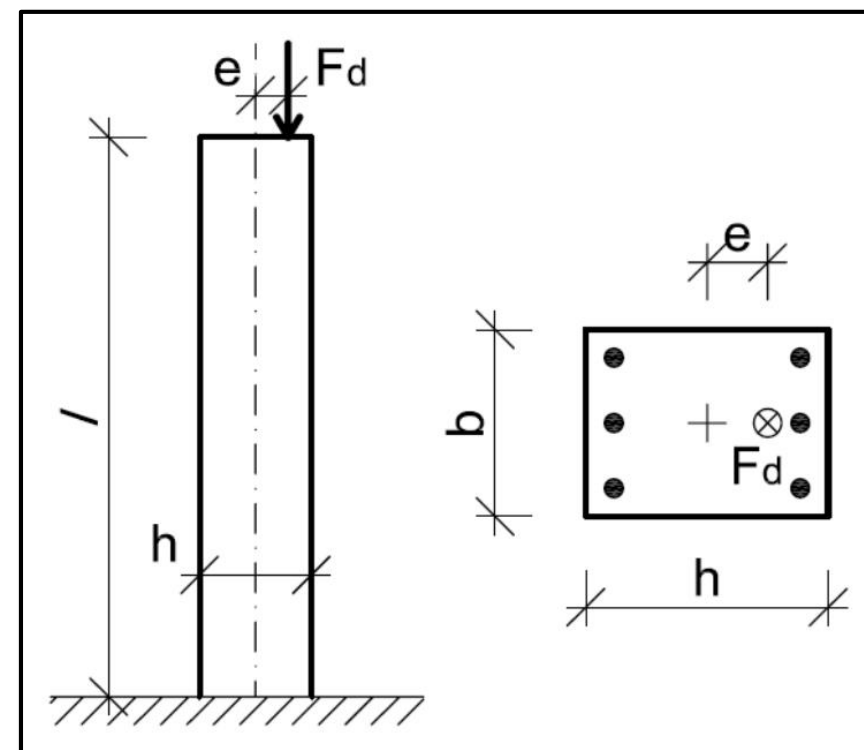
$$h = \dots \text{ mm}$$

$$l = \dots \text{ mm}$$

$$F_d = \dots \text{ kN}$$

$$e = \dots \text{ mm}$$

Materiály a tloušťku krycí vrstvy uvažujeme shodné jako v úloze 2.

Zadání Úkolu 3.2

Zadání Úkolu 3.1

Naším úkolem je

- posoudit, zda průřez s navrženou výztuží vyhovuje pro zadané namáhání od zatížení (normálovou sílu a ohybový moment) – tj. zda nedojde ke kolapsu.

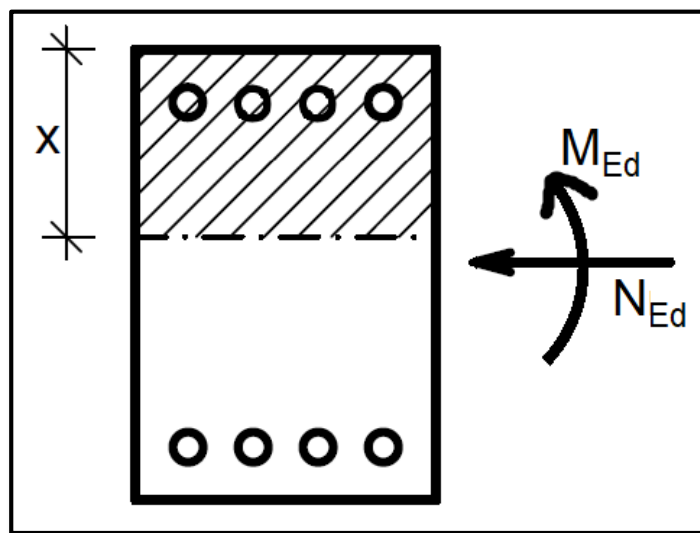
Posouzení průřezu namáhaného $M + N$

Obecný přístup k posuzování

Posouzení průřezu namáhaného $M + N$

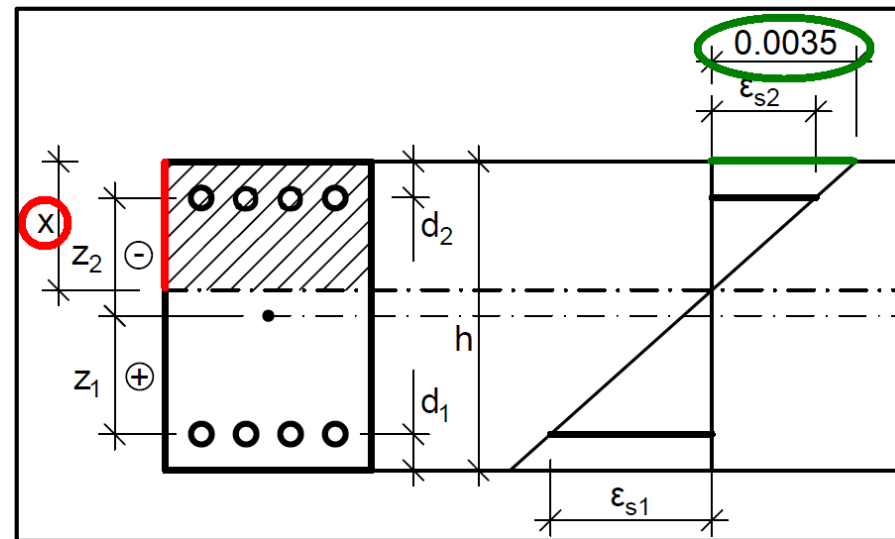
V zadání máme zadaný průřez namáhaný normálovou silou na excentricitě – tj. průřez namáhaný kombinací normálové síly N_{Ed} a ohybového momentu M_{Ed} .

Potřebujeme tedy stanovit únosnost $[M_{Rd}, N_{Rd}]$ tohoto průřezu pro daný způsob namáhání*, kterou porovnáme se zadaným namáháním.

Únosnost průřezu namáhaného kombinací $M+N$

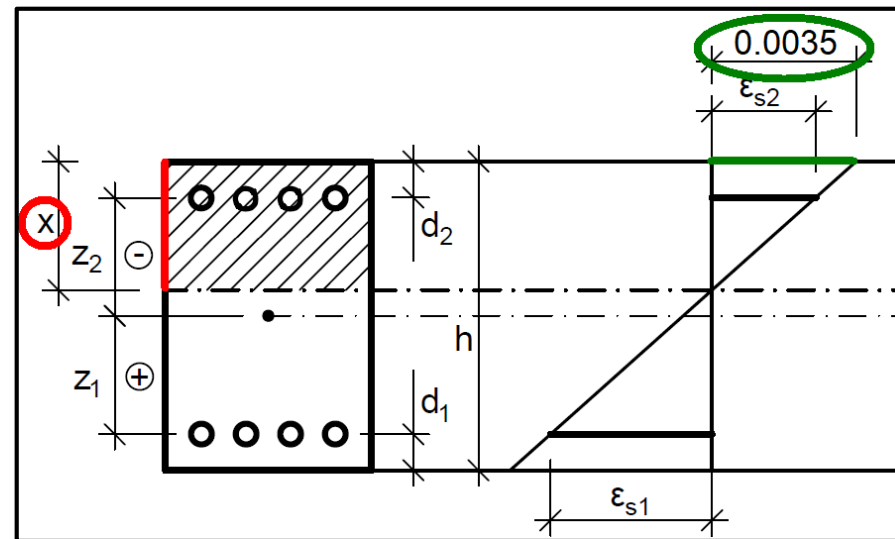
Pro jakkoliv namáhaný průřez lze jednoduše stanovit únosnost $[M_{Rd}, N_{Rd}]$, pokud známe průběh přetvoření po průřezu – tj. pokud známe přetvoření krajních vláken a polohu neutrální osy – viz předchozí prezentace.

Únosnost průřezu namáhaného kombinací $M+N$

Přetvoření krajních vláken je známé – to nám přesně udává norma.

Problém je však v tom, že nelze nijak jednoduše stanovit polohu neutrální osy pro danou kombinaci namáhání $N_{Ed} + M_{Ed}^*$.

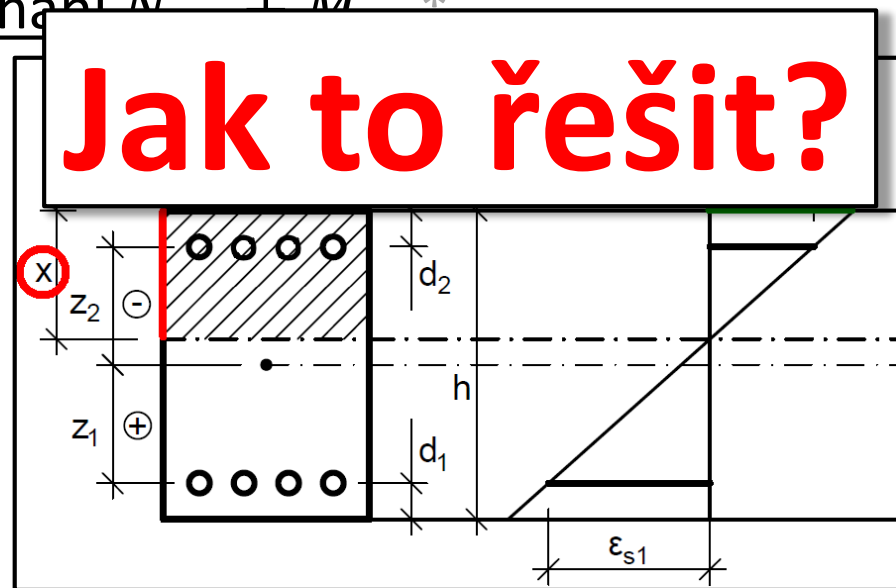

* Máme sloup zatížený silou N_{Ed} na excentricitě e_{Ed} . Kdybychom zvyšovali normálovou sílu N , tak poroste i moment $M = N \cdot e$. Chtěli bychom zjistit, až na jakou hodnotu ($N = N_{Rd}$) můžeme sílu s touto excentricitou e_{Ed} zvětšit. Tohle však neumíme nijak jednoduše spočítat, protože neumíme určit, jaká bude výška tlačené oblasti pro dané e_{Ed} :(

Únosnost průřezu namáhaného kombinací $M+N$

Přetvoření krajních vláken je známé – to nám přesně udává norma.

Problém je však v tom, že nelze nijak jednoduše stanovit polohu neutrální osy pro danou kombinaci namáhání $M + N$ *

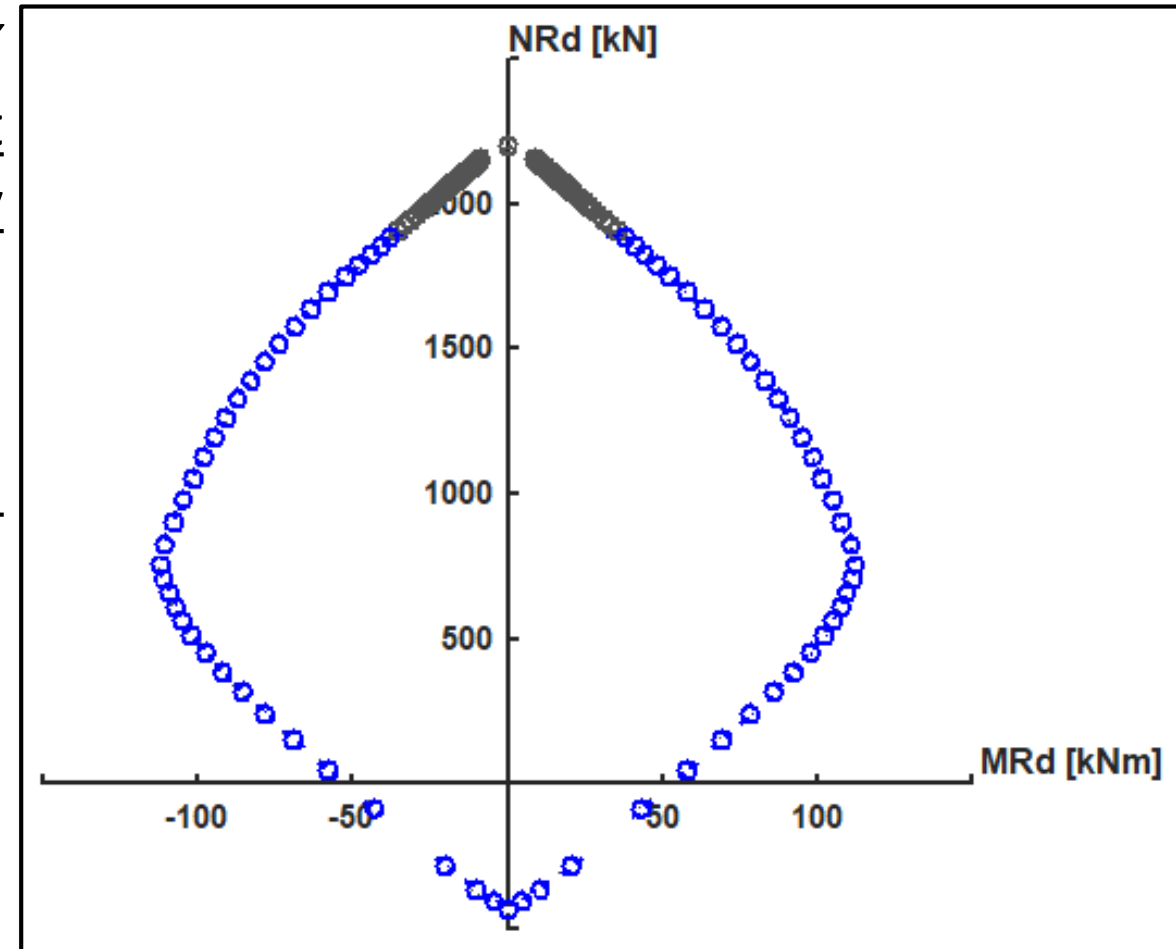

* Máme sloup zatížený silou N_{Ed} na excentricitě e_{Ed} . Kdybychom zvyšovali normálovou sílu N , tak poroste i moment $M = N \cdot e$. Chtěli bychom zjistit, až na jakou hodnotu ($N = N_{Rd}$) můžeme sílu s touto excentricitou e_{Ed} zvětšit. Tohle však neumíme nijak jednoduše spočítat, protože neumíme určit, jaká bude výška tlačené oblasti pro dané e_{Ed} :(

Únosnost průřezu namáhaného kombinací $M+N$

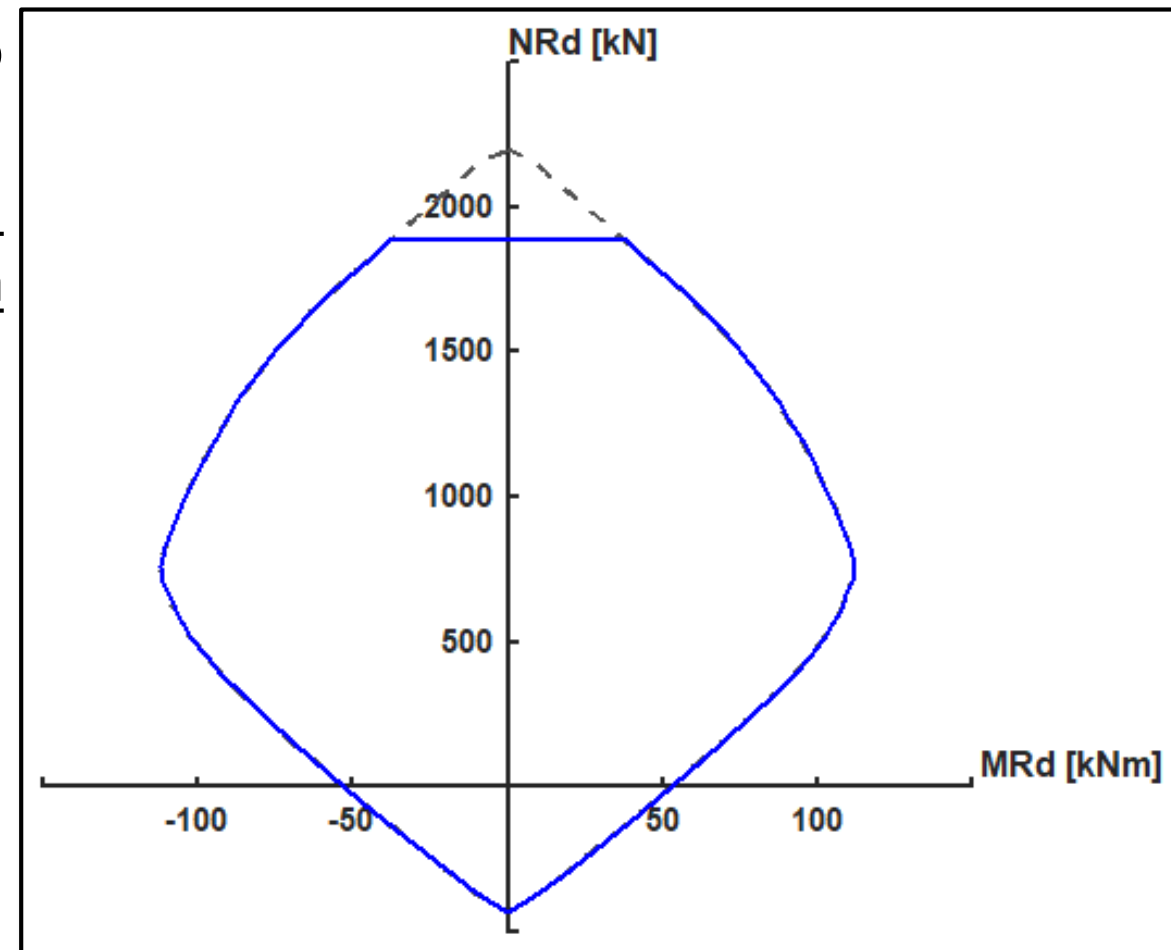
Když nevíme, jakou zvolit polohu neutrální osy x pro výpočet, tak spočítáme únosnost $[M_{Rd}, N_{Rd}]$ pro všechny možné polohy neutrální osy*.

Tím dostaneme velké množství různých kombinací únosnosti $[M_{Rd}, N_{Rd}]$, které si vyneseme do grafu.

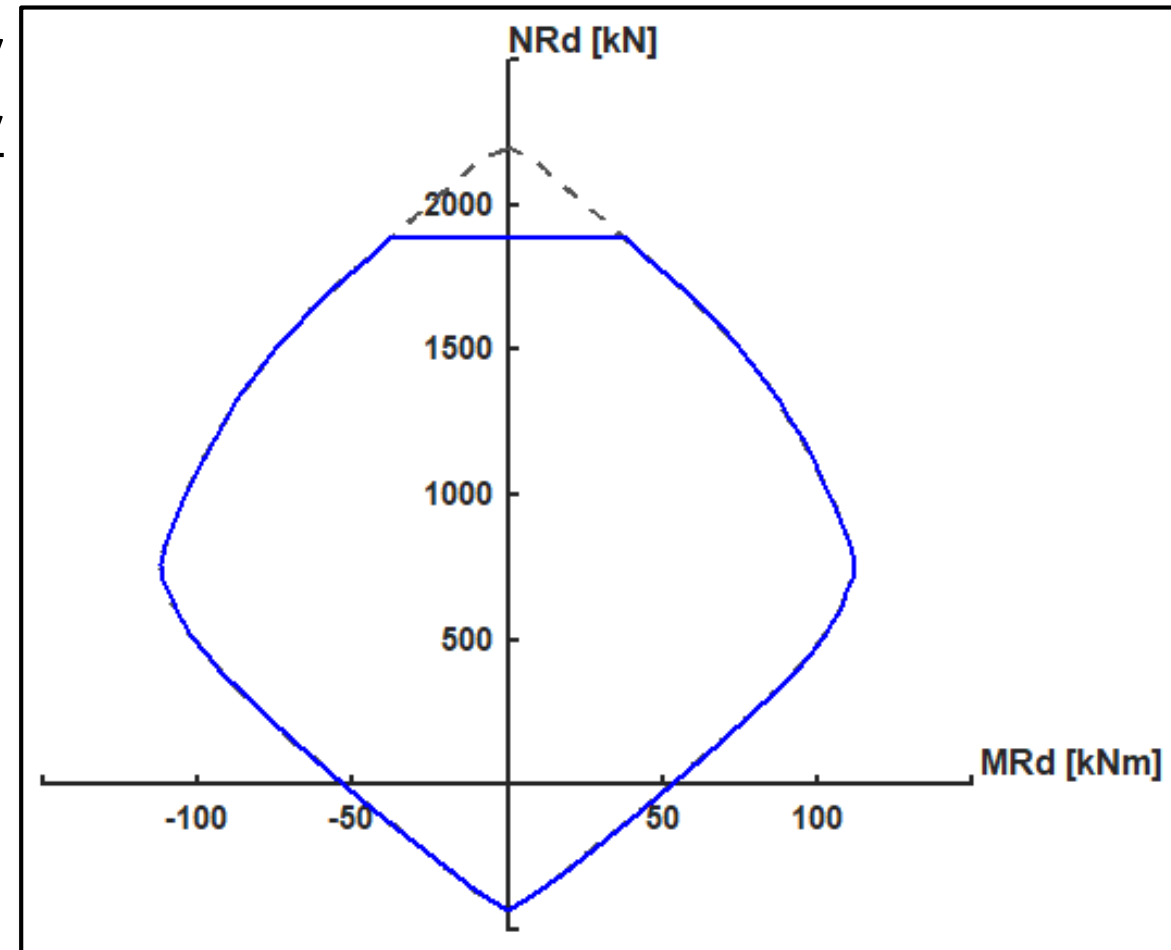
Interakční diagram průřezu

Kdybychom výpočet provedli pro nekonečně mnoho poloh, získali bychom nekonečně mnoho bodů a vznikla by nám křivka, kterou nazýváme **interakční diagram průřezu**.

Interakční diagram průřezu

Interakční diagram průřezu nám tedy znázorňuje únosnost průřezu* pro všechny možné různé kombinace namáhání.

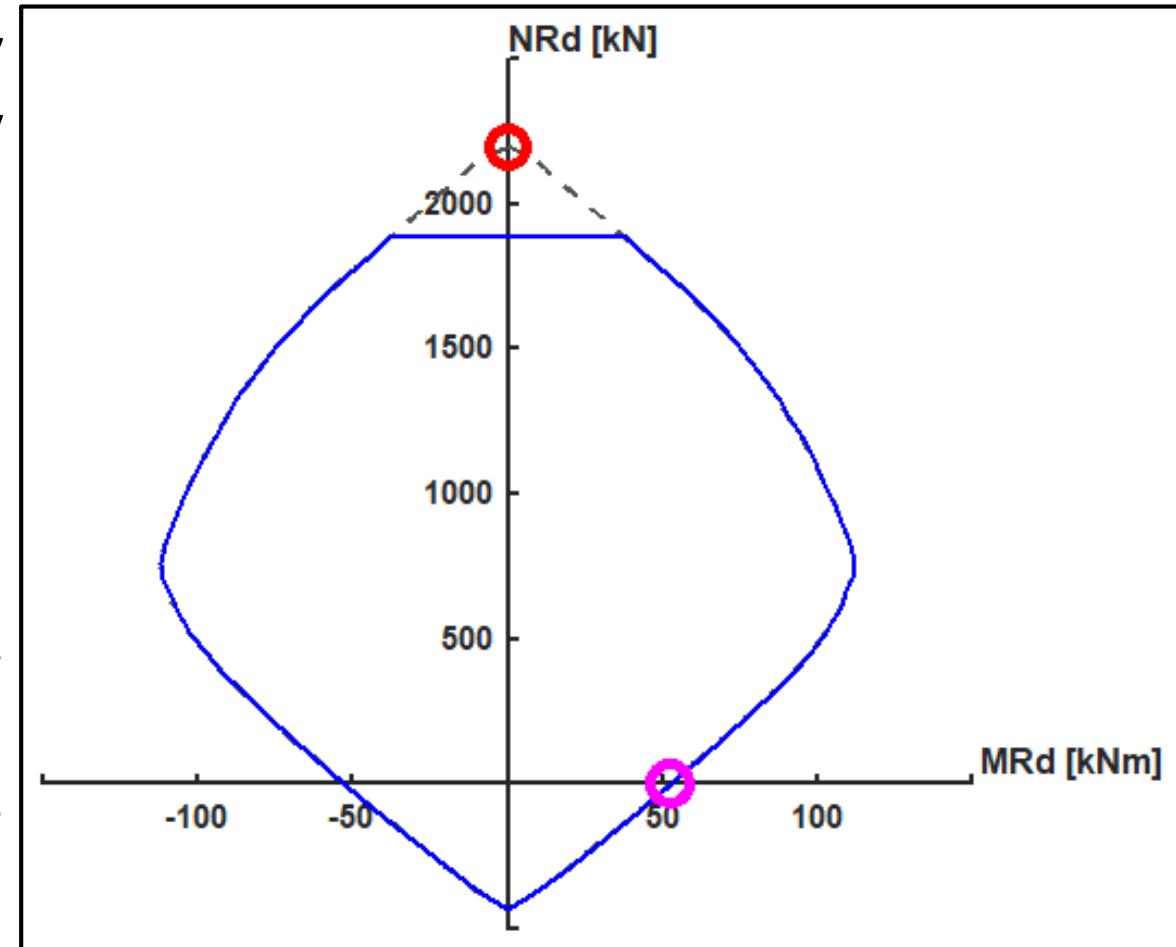
Interakční diagram průřezu

Interakční diagram průřezu nám tedy znázorňuje únosnost průřezu pro všechny možné různé kombinace namáhání.

Pozn.: Se dvěma body diagramu jsme se už setkali.

Fialový bod je prostý ohyb ($N = 0$), který jsme řešili u [desky](#) a [trámu](#).

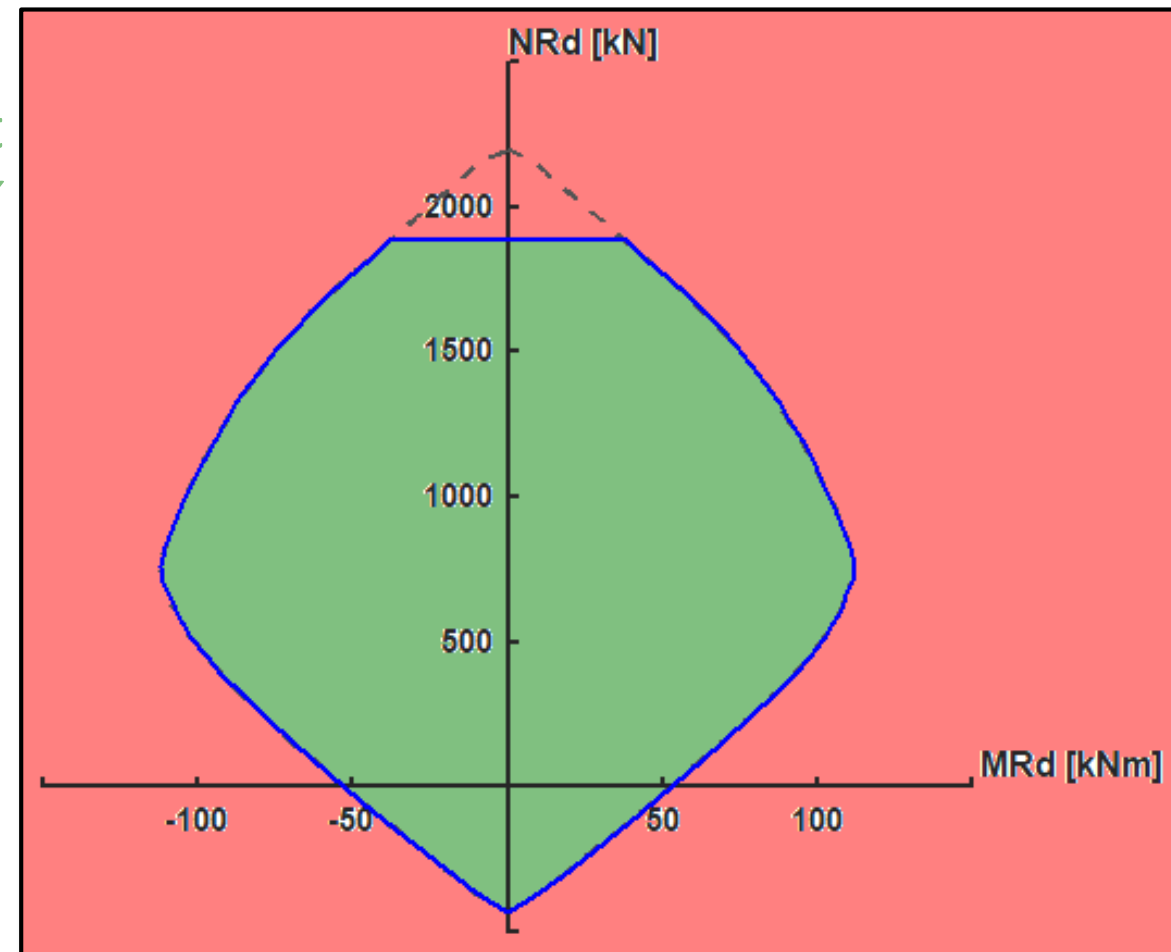
Červený bod je dostředný tlak (působí pouze síla, $M = 0$), který jsme řešili u [návrhu výztuže sloupu](#).

Interakční diagram průřezu

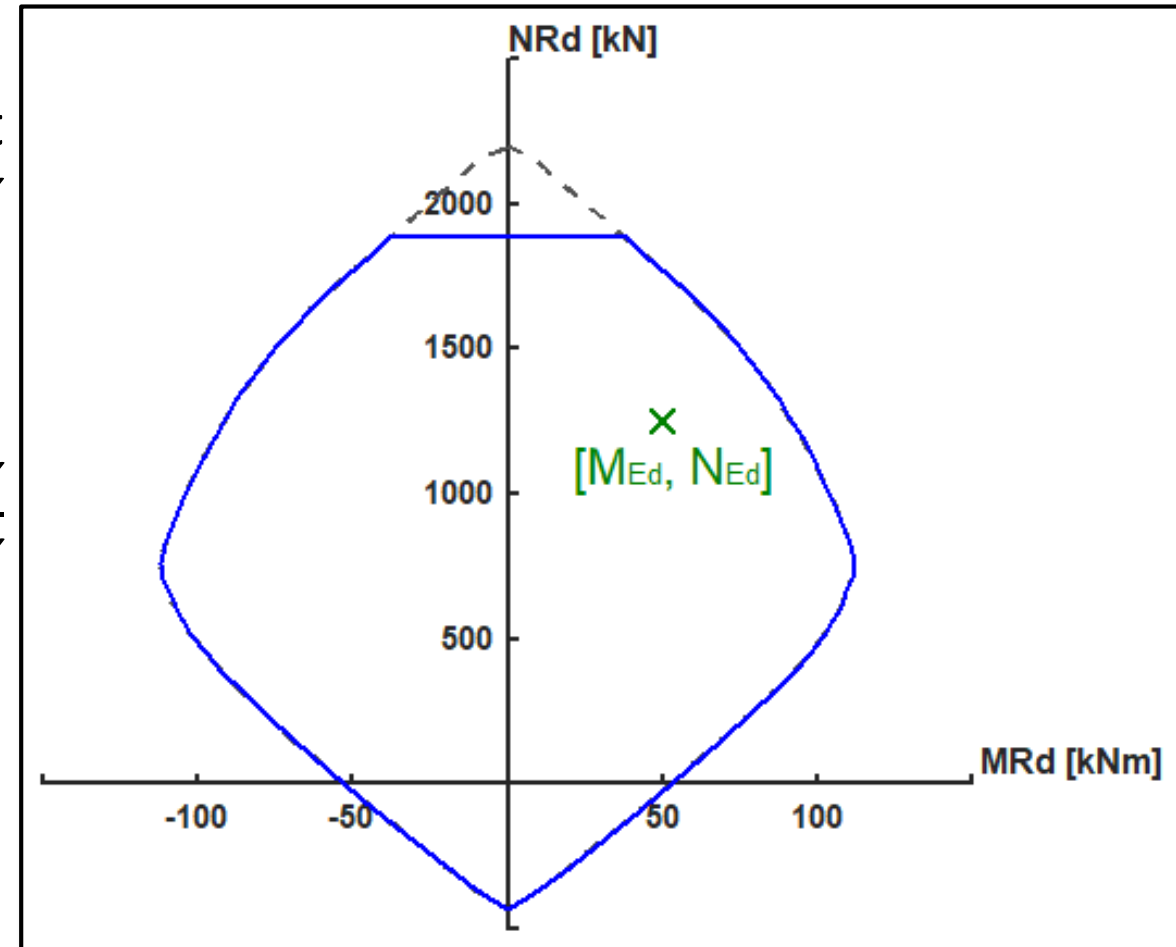
Jelikož interakční diagram průřezu znázorňuje únosnost průřezu, pak oblast uvnitř diagramu obsahuje vyhovující namáhání.

Interakční diagram průřezu

Jelikož interakční diagram průřezu znázorňuje únosnost průřezu, pak oblast uvnitř diagramu obsahuje vyhovující namáhání.

→ Pokud bod znázorňující působící síly leží uvnitř diagramu, jsou působící síly menší než únosnost a návrh vyhovuje.

Obecný přístup k posuzování

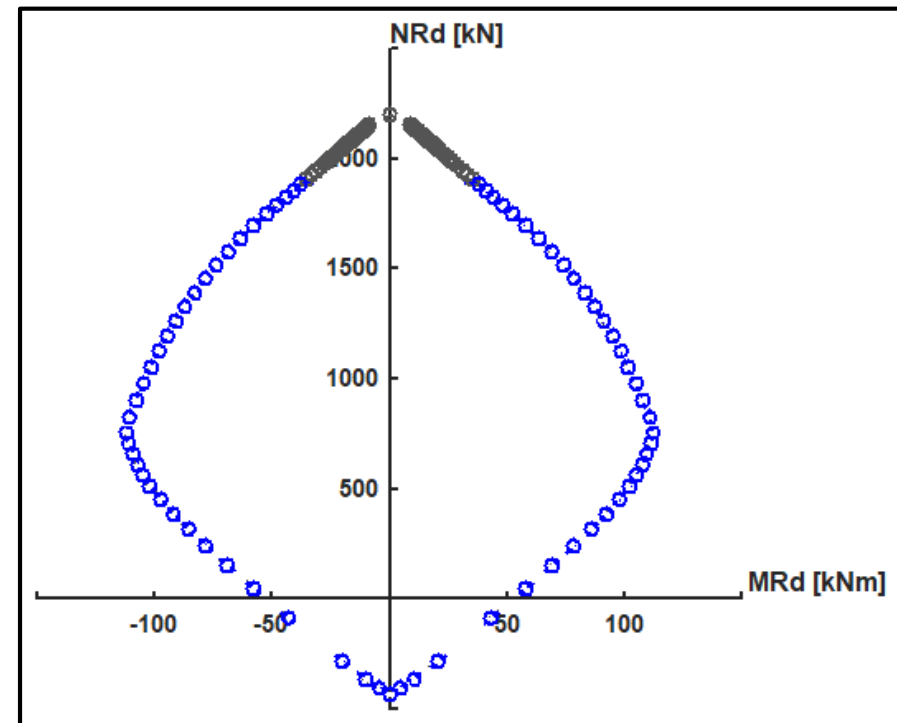
Postup posouzení je tedy

1. sestrojit interakční diagram,
2. do diagramu vynést zadané působící vnitřní síly a posoudit průřez.

Sestrojení interakčního diagramu

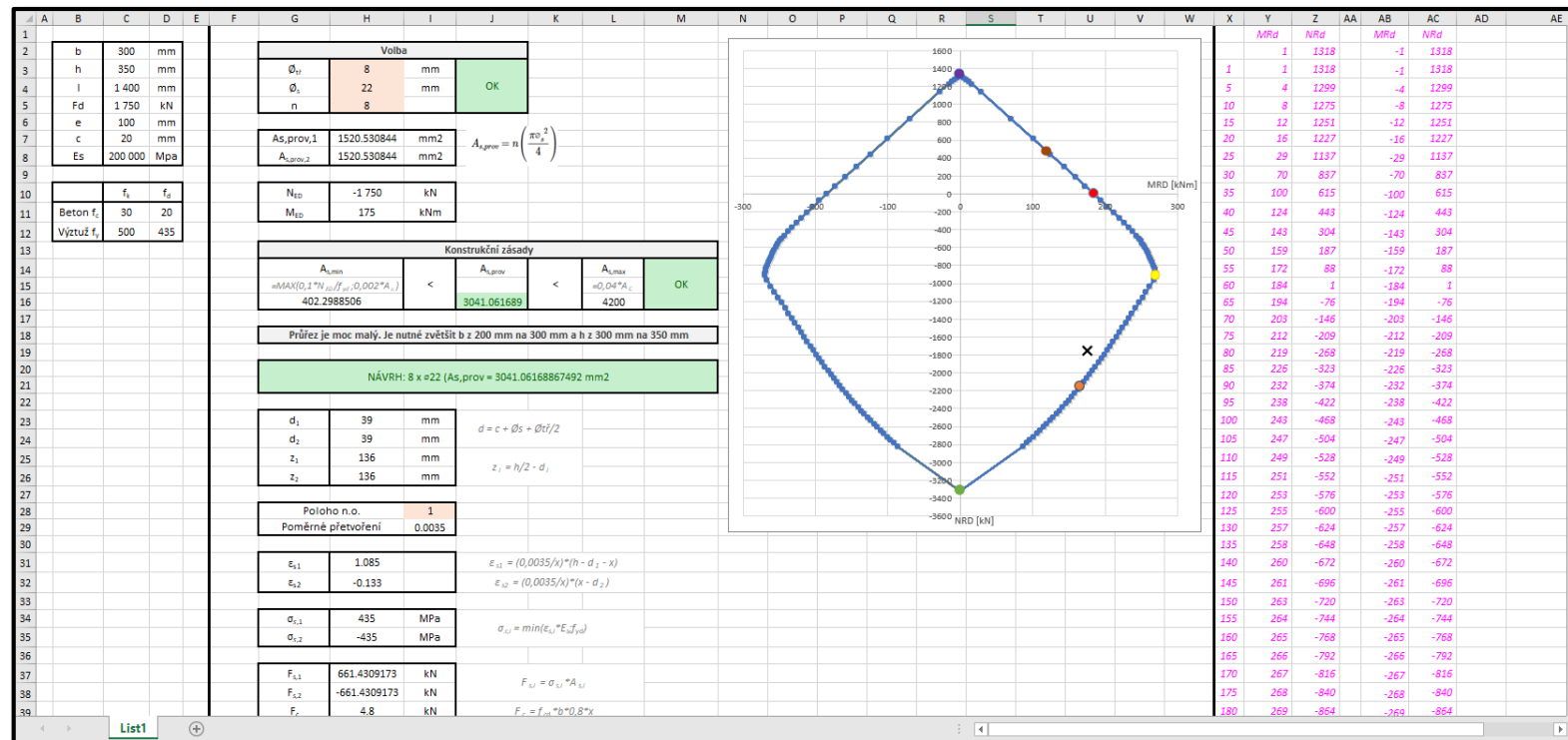
Sestrojení skutečného interakčního diagramu

Pro posouzení průřezu potřebujeme sestavit interakční diagram. Ten můžeme sestavit tak, že spočítáme únosnost pro všechny možné polohy neutrální osy.

Sestrojení skutečného interakčního diagramu

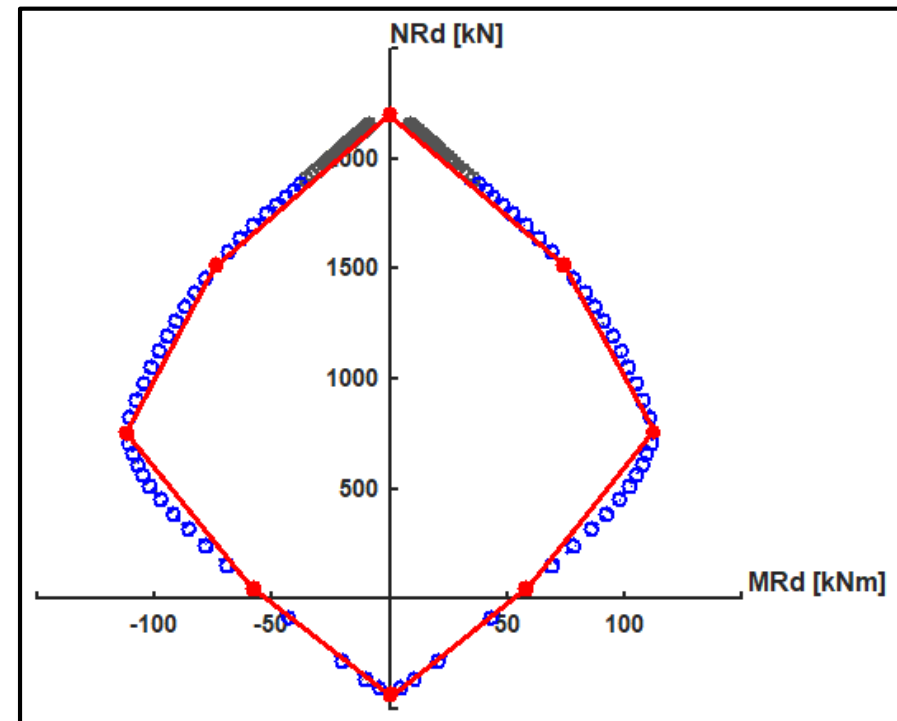
Při použití počítače (např. Excelu) je možné relativně rychle vypočítat únosnosti pro velké množství různých poloh neutrální osy*. Tím získáme velké množství bodů a můžeme sestavit skutečný interakční diagram.

Sestrojení bodového interakčního diagramu

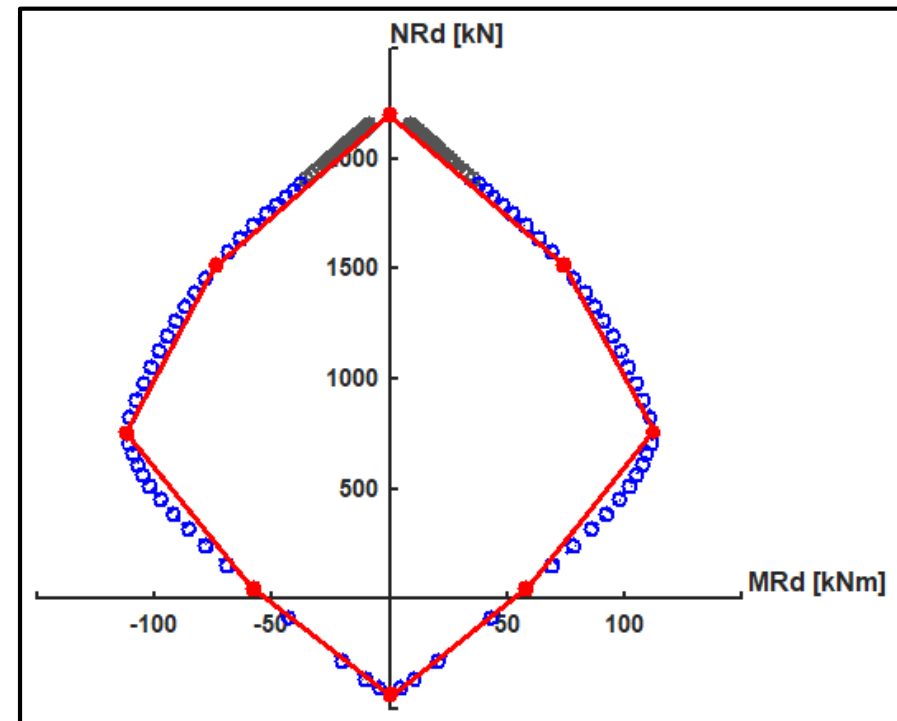
Při ručním výpočtu by ale vypočítat únosnosti pro velké množství různých poloh neutrální osy trvalo dlouho.

Když se ale podíváme na tvar diagramu tak vidíme, že **stačí spočítat několik „významných“ bodů a ty spojit úsečkami.**

Bodový interakční diagram

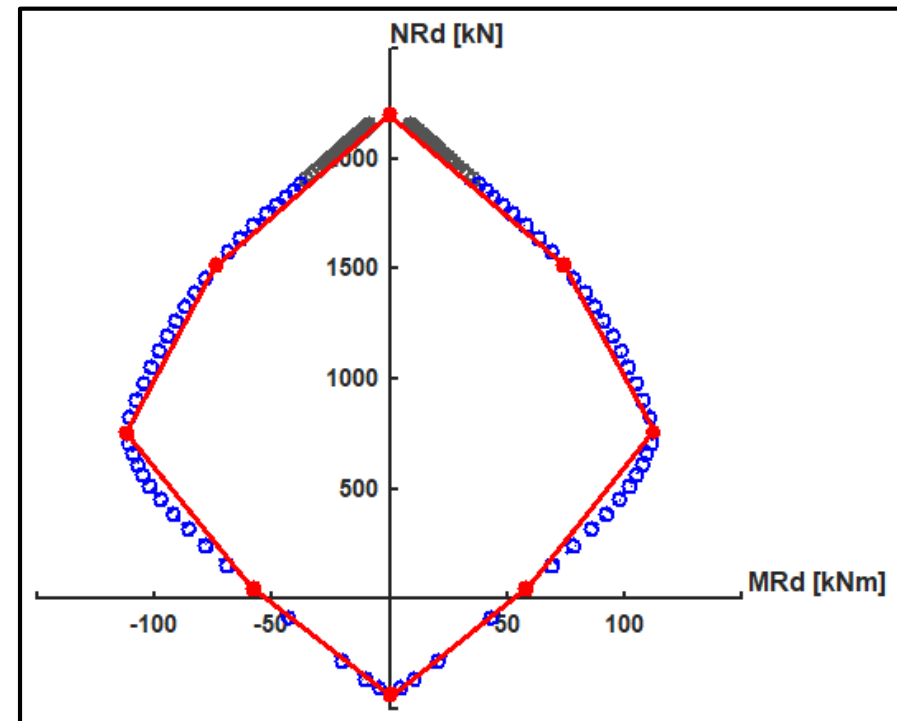
Bodový interakční diagram (tj. interakční diagram sestavený pouze z několika bodů) je mnohem rychlejší na sestavení.

Bodový interakční diagram

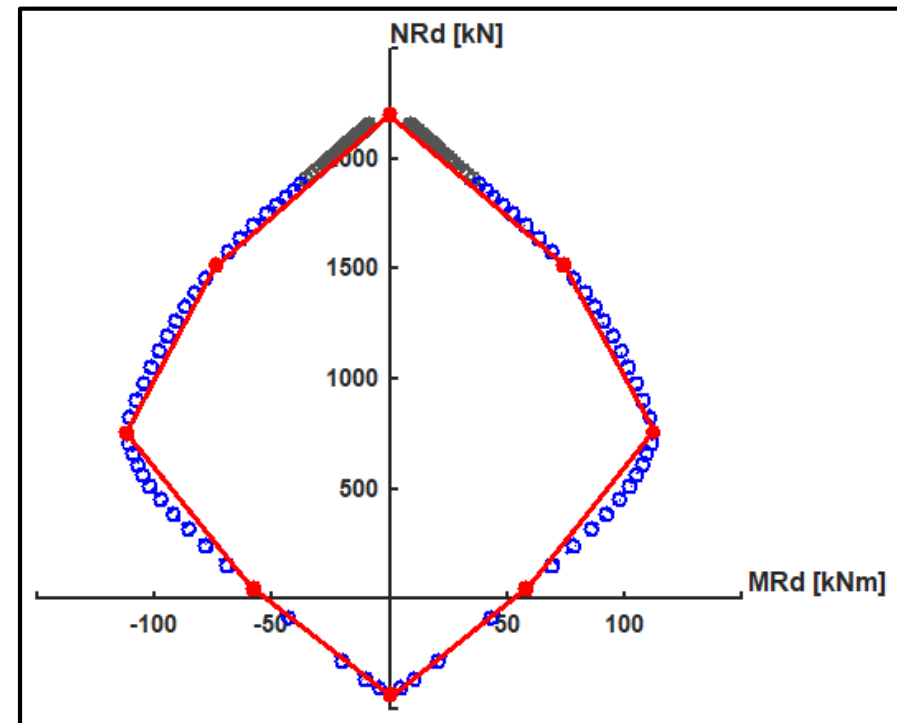
Bodový interakční diagram je menší než skutečný interakční diagram, a proto je jeho použití pro posouzení průřezu bezpečnější. (Protože uvažujeme, že únosnost je menší než jaká skutečně je.)

Bodový interakční diagram

Pro posouzení průřezu použijeme tento rychlejší (a bezpečnější) bodový interakční diagram.

A jaké „významné“ body vypočítáme?

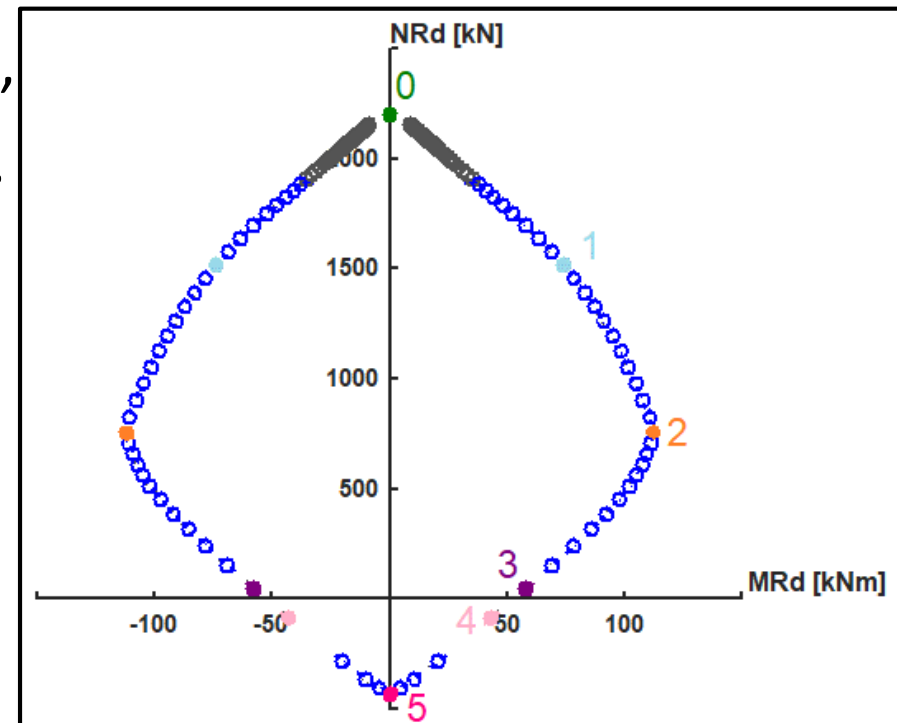
Bodový interakční diagram

Nejdůležitější jsou body zvláštního namáhání:

- bod 2: maximální momentová únosnost ($M_{Rd,max}$),
- bod 3: prostý ohyb ($N_{Rd} = 0$),
- bod 0: maximální únosnost v tlaku ($M_{Rd} = 0$),
- bod 5: maximální únosnost v tahu ($M_{Rd} = 0$).

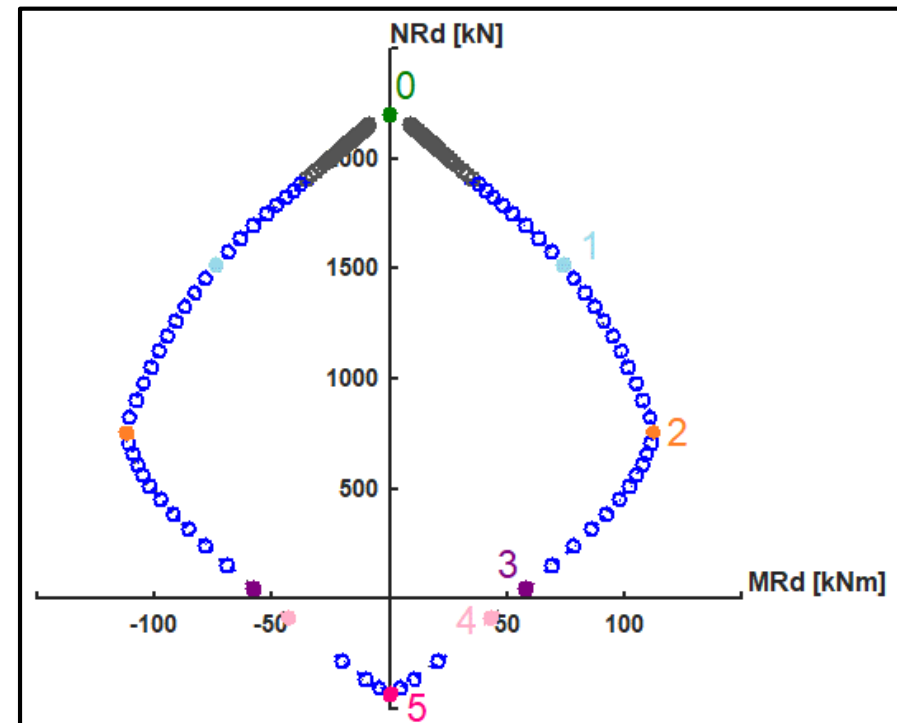
Pro zpřesnění se hodí vypočítat další dva zvláštní body

- bod 1 – nulové přetvoření dolní výztuže,
- bod 4 – nulové přetvoření horní výztuže.

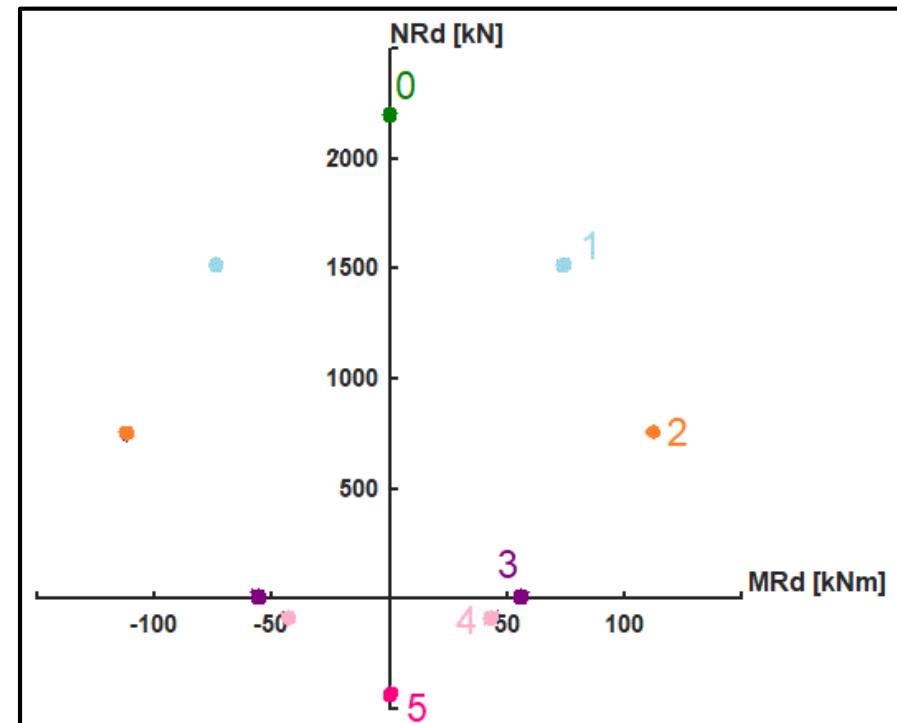
Bodový interakční diagram

Postup výpočtu únosností při jednotlivých způsobech namáhání je popsán v [předchozí prezentaci](#).

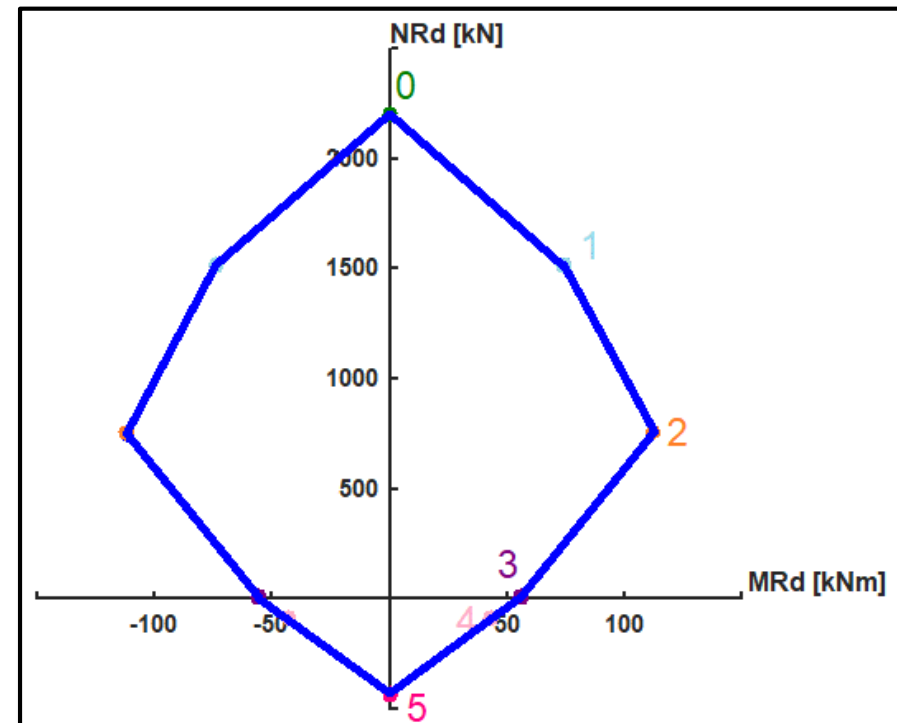
Sestrojení bodového interakčního diagramu

Ve chvíli, kdy máme vypočítané únosnosti pro různé druhy namáhání (body 0 až 5), můžeme tyto body vynést do grafu.

Sestrojení bodového interakčního diagramu

Spojením bodů dostaneme **bodový interakční diagram**.

Sestrojení interakčního diagramu

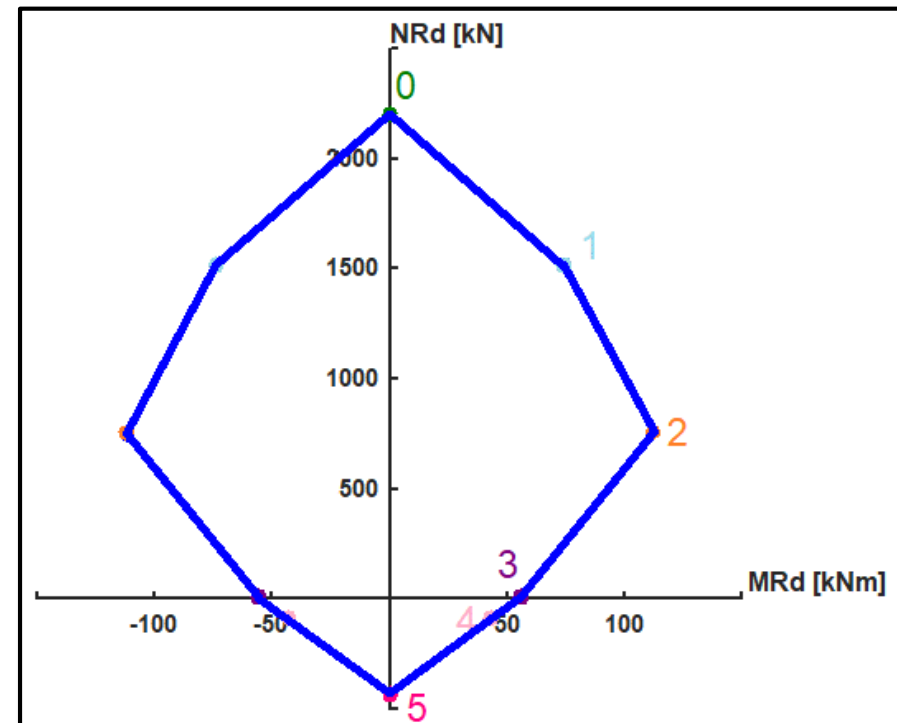
Omezení interakčního diagramu

Omezení interakčního diagramu

Norma nám udává, že vždy musíme uvažovat minimální excentricitu zatížení

$$e_0 = \max(h/30; 20 \text{ mm}),$$

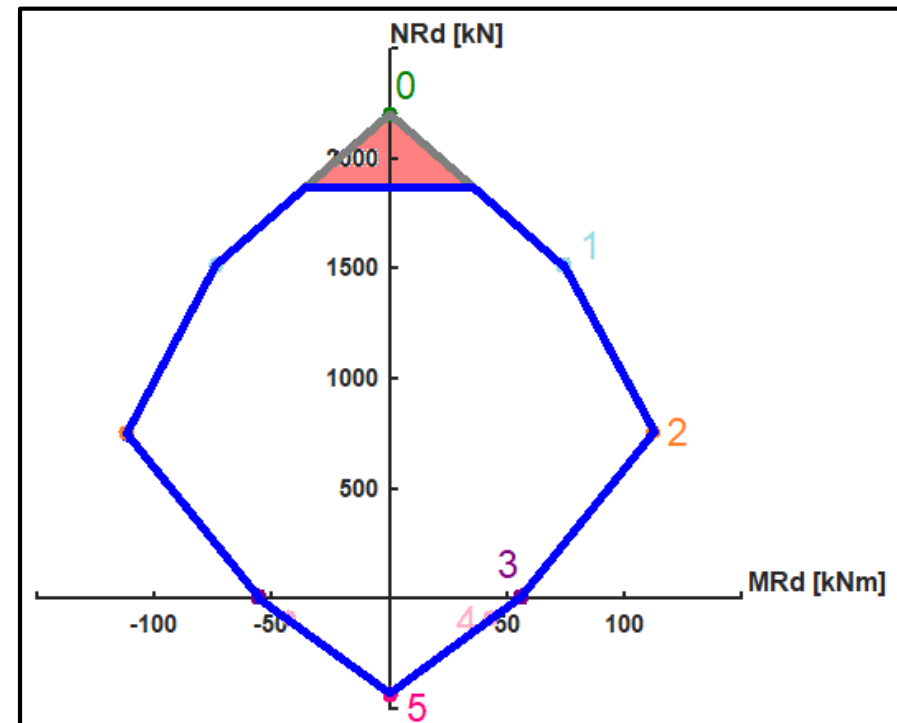
kde h je výška průřezu.

Omezení interakčního diagramu

Abychom na tuto minimální excentricitu nemuseli myslet při každém posouzení, můžeme ji graficky vyjádřit pomocí omezení interakčního diagramu.

Omezení interakčního diagramu

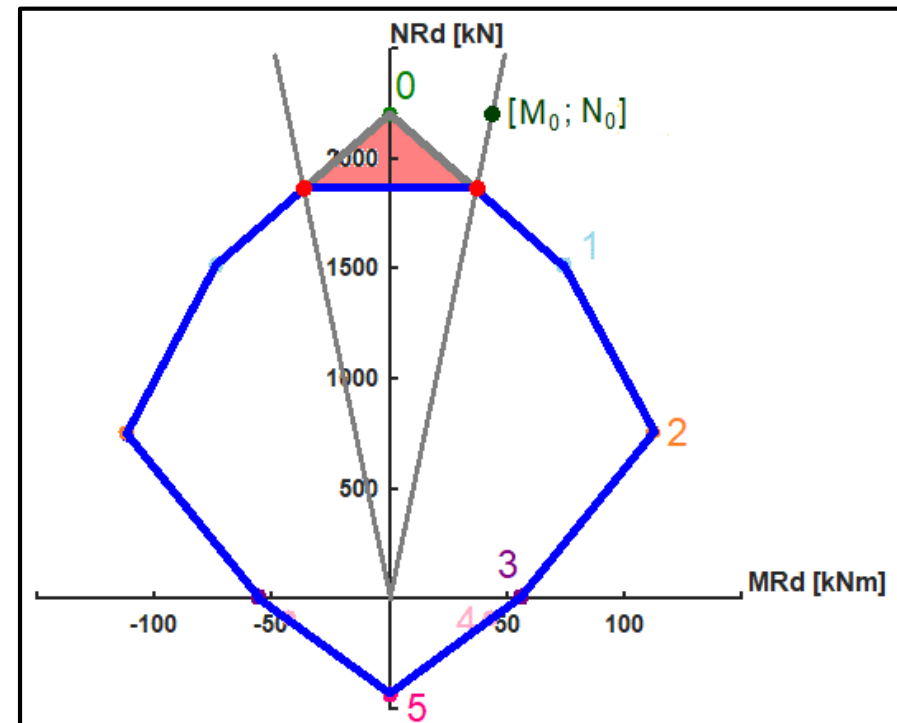
Odovídající omezení interakčního diagramu získáme tak, že vyneseme bod $[M_0; N_0]$, kde

$$N_0 = N_{Rd,0},$$

$$M_0 = N_0 e_0,$$

a tento bod spojíme s počátkem.

Průsečík spojnice a interakčního diagramu udává omezení interakčního diagramu.

Posouzení průřezu

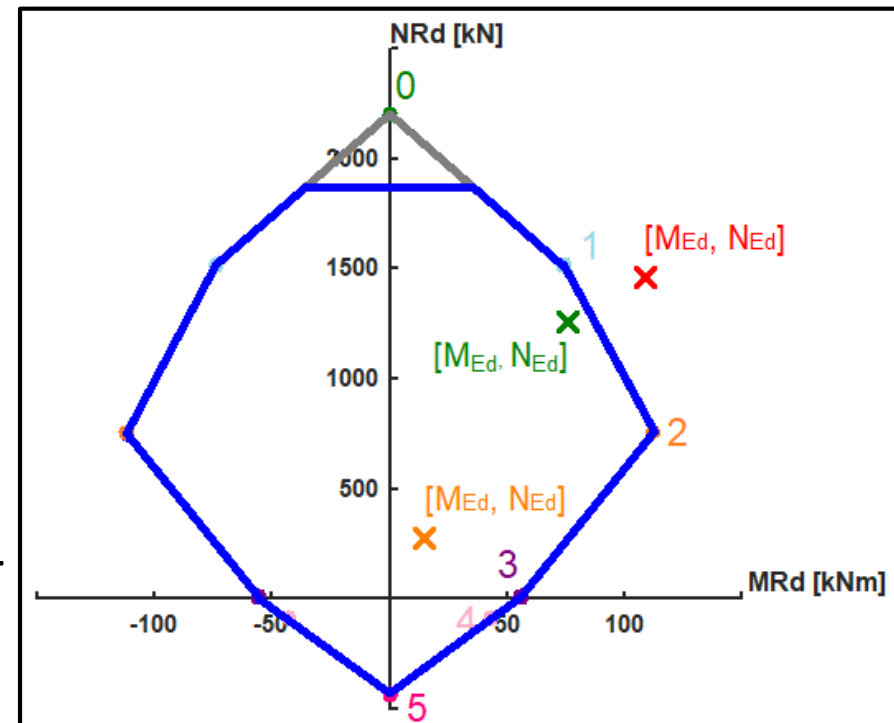
Posouzení průřezu

Pro posouzení průřezu do grafu vyneseme bod vyjadřující působící zadané vnitřní síly.

Pokud **bod leží mimo oblast** vyhraničenou interakčním diagramem – **návrh nevyhovuje**.

Pokud **bod leží v oblasti** oblast vyhraničené interakčním diagramem a je **daleko od hranice** – **návrh vyhovuje, ale je neekonomický**.

Pokud **bod leží v oblasti** oblast vyhraničené interakčním diagramem a je **blízko hranice** – **návrh vyhovuje a je ekonomický**.

Závěr

Závěr

Při posouzení průřezu namáhaného $M+N$ musíme:

1. vypočítat únosnosti pro různé způsoby namáhání,
2. sestrojit interakční diagram,
3. do diagramu vynést zadané působící vnitřní síly,
4. posoudit průřez.

Doporučení k domácí úloze

Doporučení k domácí úloze

V rámci domácí úlohy doporučuju:

- ručně vypočítat body 0, 2 a 5 (určitě),
- ručně vypočítat body 1, 3 a 4 (volitelně),
- vytvořit si vlastní excel a pomocí něj si ověřit svoje výsledky.

Vzorový výpočet bodů a sestavení interakčního diagramu lze nalézt na adrese

<https://people.fsv.cvut.cz/~holanjak/vyuka/NNKB/podklady/uloha3/sloup-sablona.pdf>

díky za pozornost

Poděkování

Děkuji **Radku Štefanovi, Tomáši Trtíkovi, Romanu Chylíkovi a Hance Schreiberové** za časté konzultace při vypracovávání prezentace a **Stáňovi Zažirejovi** za poskytnutí vizualizací a obrázků.

Děkuji **Petru Bílému a Martinovi Tipkovi** za vytvoření a udržování oficiálních podkladů, ze kterých vychází tato prezentace.

[a v neposlední řadě, děkuji divákům v poslední řadě](#)